

6. august 2012

Camilla Riis Petersen
Bibliotekskonsulent

crp@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf. 33 73 33 89

Bibliografisk Råd

Referat af møde den 07.06.2012

Tilstede: Susanne Thorborg (mødeleder), Hanne Hørl Hansen, Bodil Wöhnert, Dorete Bøving Larsen, og Camilla Riis Petersen (sekretær).

Afbud: Henriette Fog, Britta Lorckmann og Erik Thorlund

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden
2. Meddelelser
3. Status på RDA-arbejdsgruppe
4. Status på sorteringsarbejdsgruppe
5. Ny tillægsaftale til Nationalbibliografiaftalen (bilag 1)
6. Registrering af filmbokse (bilag 2)
7. Forespørgsel om nye søgekoder i felt 096 (bilag 3)
8. Forespørgsel om ny søge/opstillingskode fra Føroya Landsbókasavn (bilag 4)
9. Forslag fra Susanne Thorborg om en fast mødeplan (bilag 5)
10. Handlingsplan for Bibliografisk Råd 2012 – 2013 (bilag 6)
11. Til orientering:

Generelt

EURIG

Bibliographic Framework Initiative (BIBFRAME)

Opfølgning på forrige BIR-møde ift. referat

Kodning af E-bøger og mulighederne for konvertering
Downloadformatet og 248-modellen

Ændringsønsker til dM2 tiltrådt af Forretningsudvalget

Nye funktionskoder (bilag 7)
Nye landekoder (bilag 8)

9. Eventuelt

Referat

1) Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev efter udsendelse til medlemmerne opdateret med et nyt punkt vedrørende registrering af filmbokse, og dagsordenen blev genudsendt i en version 2. Derudover indkom der yderligere et punkt til orientering om status fra DK-redaktionsgruppen, som ikke fremgår af nærværende dagsorden.

Dagsordenen blev godkendt uden kommentarer.

2) Meddelelser

Susanne Thorborg og Hanne Hørl Hansen opdaterede om DBC's planer for implementering af de seneste ændringer i danMARC2 (publiceret i februar 2012). DBC stiller mod at få implementeret alle ændringer pr. august. Der orienteres løbende planerne på www.danbib.dk og på Systemleverandørbloggen.

3) Status på RDA-arbejdsgruppen

Hanne Hørl Hansen og Camilla Riis Petersen orienterede om status for RDA-arbejdsgruppen, der har til formål at udarbejde et beslutningsgrundlag vedrørende de nye katalogiseringsregler, RDA.

Arbejdsgruppen er nu så langt, at den endelige rapport er ved at blive udarbejdet. Der er udarbejdet 11 eksempler på bibliografiske poster katalogiseret efter RDA og i danMARC2, der bliver vedlagt rapporten som bilag.

Arbejdsgruppen har grundet tidsmangel ikke udarbejdet alle af de nævnte analyser i Hanne Hørl Hansens foranalyse. Der mangler derfor en analyse af musikområdet og af afhængige værker. Arbejdsgruppen vurderer, at det vil være uhenigtsmæssigt at udskyde afleveringen af rapporten til de nævnte analyser er nået, da dette vil forsinke processen om en endelig beslutningstagning væsentligt.

Den endelige rapport afleveres til Forretningsudvalget, som overvejer om der skal udføres yderligere analyser forud for næste møde i Bibliografisk Råd. Forretningsudvalget formidler rapporten videre til medlemmerne i rådet.

4) Status på sorteringsarbejdsgruppen

Leif Andresen orienterede om status for sorteringsarbejdsgruppen, der har til formål at opdatere vejledningen "Ordning af registre i onlinekataloger".

Arbejdsgruppen har afholdt tre møder, hvor vejledningen er blevet gennemgået i fællesskab. Efterfølgende har Leif Andresen og Camilla Riis Petersen gennemskrevet vejledningen, så den fremstår som en helhed.

Det oprindelige udgangspunkt for opdateringen af vejledningen, som bundede i en principbeslutning om at fjerne alfabetiseringsdelfelt og gammel aa, er blevet udvidet betragteligt. Det er under revideringen blevet tydeligt, at den gamle vejledning er baseret på sortering af kartotekskort, hvortil alle eksemplerne er målrettet. Fokus i publikationen er derfor flyttet fra sortering af kartotekskort til sortering og udlægning af registre i onlinekataloger, hvorfor titlen også tilsvarende er blevet ændret. I forlængelse heraf er eksempler blevet tilrettede og dele er klippet ud. Udlægning kan ske på følgende to måder: tegn for tegn og udlægning på baggrund af indtastningsregel.

Desuden er en række af reglerne i den gamle vejledning er ikke selvstændige regler, men derimod implementering af andre regler. Disse er blevet fjernet, så resultatet bliver noget kortere, end det der foreligger i dag.

Den eneste deciderede nyskabelse består i, at samtlige symboler sorteres sideordnet, og at alle symboler får nummertegn # som sorteringsværdi. Derudover er definitionen af stort delfelt blevet udvidet til at omfatte to funktioner: en funktion til ordning af onlineregistre, og en anden funktion til sortering af poster. Et forslag til udvidelse af stort delfelt vedlægges arbejdsgruppens rapport.

Der er to særregler tilbage: en regel om hævede og sænkede tegn, som har to funktioner alt efter om det der står foran er et tal eller et bogstav, samt en regel om bindestreg i initialer, hvor punktum normaliseres som ingenting (mod normalt som et blanktegn).

Et udkast vil blive sendt til Bodil Dalgaard-Møller fra DBC, som skal tjekke det igennem i forhold til teknisk udlægning. Endvidere vil systemleverandører også få lejlighed til at kigge udkastet igennem, og et endeligt forslag vil blive udarbejdet til kommende BIR-møde.

Rådet havde en række spørgsmål og kommentarer til Leif Andresens gennemgang.

Dorete Larsen spurgte ind til om arbejdsgruppen har taget i betragtning, at skille-tegn har en specifik funktion i UDK, DK5 og DEWEY? Leif Andresen gav udtryk for, at det ikke havde nogen betydning i DK5. Susanne uddybede og forklarede at der i DanBib arbejdes med forskellige regler for tegnnormalisering, alt efter hvilke data det enkelte register indeholder. Fx sorteres cl-registret Klassifikationsdata efter speciel tegnnormalisering, hvor tegnene har betydning. Hun anbefaler derfor arbejdsgruppen at kigge på sorteringsregler i DanBib.

Susanne Thorborg og Dorete Larsen gav udtryk for, at det er vigtigt at symbolerne har deres egen værdi og ikke forekommer i tilfældig rækkefølge i en listefunktion, men vises samlet.

Arbejdsgruppen skriver ind i den nye vejledning at symboler skal ordnes indbyrdes, og orienterer sig endvidere om sorteringsregler i DanBib.

5) Tillægsaftale til Nationalbibliografiaftalen

Leif Andresen orienterede om den nye tillægsaftale til Nationalbibliografiaftalen, som han har været pennefører på. Leif understregede, at udgangspunktet for tillægsaftalen ikke har været at lave forbedringer af den eksisterende aftale, men at der skulle spares penge. Ændringerne er en konsekvens af "Effektiv administration" med en generel sænkning af omkostningerne i centraladministrationen.

Hanne Hørl Hansen understregede at fokuspunktet fra DBC's side har været, at finde de områder, hvor det gjorde mindst ondt at skære ned.

Hun understregede at bortfaldet af den obligatoriske korrekturlæsning af de nationalbibliografiske registreringer vil bevirke, at der vil gå flere fejl ud i nationalbibliografien. DBC er ved at færdiggøre et dokument, hvor der skitseres hvordan DBC vil forholde sig til fejl. DBC's tilgang er pragmatisk: hvis nogen retter direkte henvendelse om fejl, vil de blive rettet uden at blive kontrolleret på forhånd. Bodil Wöhnert gav udtryk for at en udmelding fra DanBib er nødvendig, så også "almindelige fodfolk" ved hvordan de skal forholde sig ved fejl.

Et udkast vedr. DBC's håndtering af fejl i nationalbibliografien vil blive fremlagt til drøftelse på det kommende møde i Bibliografisk Råd.

6. Registrering af filmbokse

Hanne Hørl Hansen orienterede om en problemstilling vedrørende registrering af filmbokse, som DBC ønsker vendt i rådet.

DBC har fået flere henvendelser fra biblioteker, der har svært ved håndtere store bokssæt, da indholdet af boksen spilletidsmæssigt for låneren kan være overkommeligt at se indenfor en normal udlånsperiode. DBC har derfor arbejdet med at udvikle en model, der tager højde for denne problematik.

Modellen går i hovedtræk ud på, at indholdet af en boks katalogiseres enten som en serie eller som et flerbindværk. Hidtil er bokse blevet registreret ud fra princippet én post pr. salgshenhed.

Valg af metode afgøres ud fra den titel, der fremgår af selve filmen og ikke ud fra indpakning og omslag: A) Hvis en fælles titel kun fremgår af indpakning/omslag, mens selve filmen har en selvstændig titel, katalogiseres som serie, B) Hvis en fælles titel fremgår som hovedtitel på selve filmen katalogiseres som flerbindsværk med bindposter på hver naturlige klargøringsenhed – som oftest den enkelte disc. Modellen har været i høring blandt biblioteker og leverandører. Det springende punkt består i vanskeligheden med at skelne klart mellem hvad der udgør en film og hvad der udgør en tv-serie. Det er vanskelig at trække en skarp grænse, hvorfor nogle tv-serier efter den nye model kan risikere at blive splittet op. Kan man leve med en sådan opsplitting?

DBC ønsker rådets holdning, da der er modsatrettede interesser mellem leverandører/enkelte biblioteker og flertallet af biblioteker, der har ytret sig i sagen, og da det også drejer sig om nationalbibliografiske poster.

Rådet har ingen indvendinger mod DBC's model på trods af de ulemper det kan have for nogle tv-serier.

7. Forespørgsel om nye søgekoder i felt 096

Leif Andresen præsenterede en forespørgsel om nye søgekoder i felt 096 *r. For et års tid siden vedtog Bibliografisk Råd at supplere den hidtidige anvendelse af felt 096 delfelt *u med et nyt delfelt *r med kodet indhold, som vedrører materialets tilgængelighed.

Koderne har været præsenteret på fjernlånskonference og vendt med en række uddannelsesbiblioteker. I den sammenhæng har uddannelsesbibliotekerne udtrykt et behov for to nye koder, som egentlig er underinddelinger af eksisterende koder:

- Kode f *Udlånes kun til brug på stedet (Ubevogtet læsesal og lign.)*
- Kode g *Udlånes kun til egne brugere*

De nye koder kan ses som et behov for at kunne udtrykke begrænsninger i tilgængelighed i kode, frem for tekst. Derudover er hensigten at give alle – også små – biblioteker mulighed for at have fuld integration med bibliotek.dk, så ek-

sempelvis elever på et gymnasium ved søgning i bibliotek.dk kan få et troværdigt svar på, hvad der er tilgængeligt på eget bibliotek.

Forslaget har ikke har fået en indstilling med fra Forretningsudvalget, da Henriette Fog havde betænkeligheder ved, om der ville kunne opstå komplikationer i forhold til eksisterende koder, og ønskede forslaget drøftet i rådet.

Rådet diskuterer forslaget. Dorete Larsen oplyser, at der lokalt på Statsbiblioteket er nedsat en undergruppe, der har meldt tilbage, at koden d ikke har kunnet anvendes, men at en ny kode f ville kunne afhjælpe behovet.

Rådet tilslutter sig de foreslåede udvidelser, som skal følges op af en nærmere uddybning af præcist hvad de dækker over, og hvordan de anvendes, plus en vejledning til hvordan bibliotekerne skal forholde sig i forhold til allerede tildelte koder i en eventuel oprydning.

8) Forespørgsel om ny søge- og opstillingskode

Forretningsudvalget har modtaget en forespørgsel fra Det Færøske Landsbibliotek om en ny søge og -opstillingskode i felt 039 delfelt *a. Biblioteket er i gang med at registrere musik til deres nationaldiskografi, og i den sammenhæng mangler biblioteket en kode for færøsk underholdning.

Forretningsudvalget er positivt stemt over for forslaget, men ønsker en løsning, der udelukkende anvendes i færøsk sammenhæng, og ikke giver anledning til en ny kodning, der også bruges i danske folkebiblioteker. Ønsket kan tilgodeses ved at lave et nyt delfelt i felt 039, der ikke implementeres i Danmark, og udelukkende anvendes på Færøerne.

Forslaget blev drøftet af rådet, som blandt andet spørger ind til, hvad problemerne vil være ved at indføre koden i Danmark. Hanne Hørl Hansen forklarer, at det kan skabe nogle problemer i relation til opstilling, hvis danske folkebiblioteker ikke rent fysisk vil følge den nye opstillingskode.

*Rådet tager principbeslutning om at ny kode til færøsk underholdning indføres i felt 039 delfelt *a med en markering af, at koden udelukkende anvendes på Færøerne, og således ikke af DBC og de danske folkebiblioteker. Forretningsudvalget udarbejder forslag, undersøger mulige konsekvenser i forhold til danske folkebiblioteker, og ser på konsekvensliste over koder i Basis og i DanBib, som skal være forskellige – tabel i DanBib udvides.*

9) Forslag om fast mødeplan

Susanne Thorborg præsenterede sit forslag om en fast mødeplan, hvor møderne i Bibliografisk Råd som udgangspunkt ligger i januar/februar, maj/juni, samt september/oktober. En fast mødeplan ville kunne give bedre mulighed for planlægning af møderne, samt at melde klarere ud for omverdenen, hvornår en given sag eller problemstilling tages op.

Hvad angår møderne indeværende år, vil det være svært at leve op til den foreslående plan, i og med vi har året første møde primo juni, hvorfor Susanne foreslår, at der stiles efter møder i uge **38 – 39** og igen uge **47 – 48**.

Rådet er meget positivt stemt over for en fast mødeplan, og foreslår endvidere at der fastlægges egentlige *mødedatoer* et år af gangen, så rådet har noget helt konkret at arbejde frem efter.

En plan om faste mødedatoer et år af gangen vedtages i rådet. Sekretariatet sender Doodle ud med datoforslag til de to sidste møder i 2012.

10) Handlingsplan for Bibliografisk Råd 2012 – 2013

Handlingsplanen er blevet udvidet med et nyt punkt 12 vedrørende udarbejdelsen af en national strategi for autoritetsdata og tilretning af hjælpepostformatet. Hensigten er at afholde en workshop i løbet af efteråret, hvor strategien kvalificeres, eventuelt i samarbejde med svenskerne.

Dorete Larsen undrer sig over, at punktet vedrørende overflytning af kat-format.dk til ny platform ikke længere fremgår af handlingsplanen. Camilla Riis Petersen forklarer, at man på forrige møde i Bibliografisk Råd besluttede at fjerne punktet, da man vurderede at denne beslutning lå i Styrelsens regi.

Hanne Hørl Hansen bemærker, at det ikke er realistisk, at revision af katalogiseringsreglerne i forhold til translitterationsstandarder skal være afsluttet i 2012.

Der tilføjes et "igangsættes 2012" under punkt 3 på handlingsplanen. Revideret handlingsplan er indsat efter referatet.

11) Til orientering

A) EURIG

EURIG er en europæisk interesseorganisation vedrørende RDA. Hanne Hørl Hansen og Camilla Riis Petersen deltog i januar i et teknisk arbejdsgruppemøde i Paris, hvor én af konklusionerne ved mødet var, at der bør lægges vægt på udarbejdelsen af en europæisk nationalbibliografisk profil i forhold til RDA. På mødet blev udtrykt en hensigt om at mødes i forbindelse med IFLA i august.

B) BIBFRAME

Udviklingen omkring BIBFRAME (Bibliographic Framework Transition Initiative) har været stillestående i en periode, forårsaget af Deanna Marcums agang fra Library of Congress, men der begynder så småt at ske noget igen. Library of Congress har indgået en aftale med firmaet Zepheira, ledet af Eric Miller, der skal hjælpe med at skubbe udviklingen i gang. Leif Andresen har i en samtale med Sally McCallum fra Library of Congress tilkendegivet, at Danmark er interesseret i at deltage i et udviklingsarbejde, for at sikre at det udviklede kan anvendes i dansk sammenhæng. Det vil ikke være realistisk at Danmark deltager i den tekniske arbejdsgruppe, som forventes at skulle levere et meget omfattende stykke arbejde, og som vil foregå oversøisk. Leif Andresen har i stedet foreslået Sally McCallum, at der fra dansk side etableres en reviewgruppe fra DBC og Styrelsen, som forpligter sig til at kommentere dokumentudkast og at afprøve koncepter og idéer. Sally McCallum var meget positivt stemt over for denne plan.

C) Kodning af e-bøger og mulighederne for konvertering

Susanne Thorborg har tjekket, at konverteringen er indarbejdet i de konverteringsbeskrivelser der ligger på nettet

(http://biblstandard.dk/kat/konv_danmarc2_to_marc21.htm)

Den ser ud som følgende:

Konvertering af dM2's kode for ebog (008*w=1) til MARC21:

I http://biblstandard.dk/kat/konv_danmarc2_to_marc21.htm står:

"Hvis 009*a = "a" og 009*g = "xe" ("books" og "continuing resources" i MARC21)

008 pos. 23 hvis 008*w = "1" dannes "q" (kun for 008*t = "m")
ellers hvis 009*g = "xe" dannes "o"

Dorete Larsen vil gerne vide hvordan konverteringen fra MARC21 til danMARC2 ser ud. Forretningsudvalget undersøger konverteringsmulighederne.

D) Downloadformatet og 248-modellen

Der er nu udarbejdet en model, som har været sendt til høring hos henriette og dorete. Kodningen er lavet og er sat i drift.

E) Ændringsønsker til dM2 tiltrådt af Forretningsudvalget

Forretningsudvalget orienterede om ændringsønsker til dM2, tiltrådt af Forretningsudvalget:

1. dM2's bilag J *Funktionskoder for ophav* opdateres med to nye funktionskoder **arc** (architect) og **cur** (curator of an exhibition)
2. dM2's bilag C *Koder for landenavne* opdateres med følgende koder:
 - bq – Bonaire, Sint Eustatius og Saba
 - cw – Curaçao
 - sx - Sint Maarten (Hollandsk del)
 - ss – Sydsudan

Fra Nederlandske antiller (an) laves henvisning: fra 2010 delt op i Bonai re, Sint Eustatius og Saba (bq), Curaçao (cw) og Sint Maarten (Hollandsk del)

Rådet havde ingen kommentarer til ændringerne.

F) Status på DK5-arbejdsgruppen

Rådet havde ingen kommentar til status fra DK5-arbejdsgruppen.

Bilag 1

Handlingsplan for Bibliografisk Råd 2012 - 2012

	Emne	Handling	Prioritering	Status	Tidsplan
1	Revision af Nationalbibliografiaftalen i sin helhed	<ol style="list-style-type: none"> 1. politisk beslutning 2. projektplan - analyse 	Ikke prioriteret i 2011	Afventer politisk beslutning Afhænger af hvor massivt ønske fra BIR	
2	Netressourcer og Nationalbibliografien	<p>Udarbejdelse af 1 tillægsaftale til nationalbibliografiaftalen.</p> <p>Implementering af tillægsaftalen</p>	Høj	Udkast færdigt december 2010. Godkendt af BIR Implementeret	<p><i>Tillægsaftale underskrevet og implementeret 1.6.2011</i></p> <p>+ <i>Årlig status – første gang primo 2013</i></p>
3	Translitterationsstandarder	Revision af katalogiseringsregler (afhængigt af RDA udvikling)	Mellem	Ikke påbegyndt	<i>Påbegyndes i 2012</i>
4	Katalogiseringsregler og danMARC2: Udvikling ift:		Høj		
	1) RDA	Dansk analyse	Høj		<p><i>Påbegyndt v. DBC – videre analyse i 2012 v. arbejdsgruppe.</i></p> <p><i>Arbejdsgruppens forberedelsesarbejde klar 2. kvartal</i></p>

		Temadag 2012			2012
	2) ISBD	Afventer be- handling af RDA	Mel- lem		
	3) MARC	Forslag om in- ternational arb.gruppe sendt til LC	Mel- lem	Afventer svar fra LC	
5	Materialetyper	Behandles i første omgang som element i RDA analysen. <i>Notat om mate- rialetyper i RDA, Marc21 og dM2 udvides med beskrivelse af ISBD</i>	Høj		<i>K4 2011</i>
6	Materialebetegnelser ift. e-bøger	Beslutning om håndtering Beslutning truffet og im- plementering udført	Mel- lem		2012
7	Lande- og sprogkoder	Analyse udføres af arbejdsgrup- pe	Mel- lem - Høj		2012

8	Format- og regelvedligehold og –opdatering	Løbende sagsbehandling og indstilling fra Forretningsudvalget	Høj	Restancer tjekkes og implementeres juni 2011	<i>Løbende</i>
9	Udbredelse og anvendelse af funktionskoder	Forslag til hvordan funktionskoderne anvendes ift. søgning og implikationer heraf. <i>DBC udarbejder forslag til ændring af downloadformatet i samarbejde med SB</i>	Høj		<i>2012</i>
10	Opdatering af <i>Ordning af onlineregistre</i>		Høj	Udføres af arbejdsgruppe	<i>3. kvartal 2012</i>
11	Fuld overgang til Unicode		Mellem		<i>Igangsætning 3. kvartal 2012</i>
12	<i>National strategi for autoritetsdata og tilretning af hjælpepostformatet</i>		<i>Mellem</i>	<i>Udføres af BIR-FU og DBC, KB og SB</i>	<i>2013</i>